

COMPRENDE LA NECESSITAT DE DONAR UN TOMB PER LES IDEES

NICOLAS MILLET

Ens ho ensenya el llenguatge: els amors no carnals i els discursos sense conseqüències són 'platònics'. Plató s'anticipa: immobilitzat per sempre en l'actitud mateixa del filòsof, aquell ésser que es manté a distància del món real, embrancat en les belles –o no tan belles– paraules que enuncia debades. 'Filosofia platònica', per a molts una mena de pleonasme. Plató hauria estat qui, primerament i definitiva, decideix la sort de la filosofia. I el veiem errant pel cel de les Idees, talment una ombra; fidel així als nostres tòpics –i al llenguatge.

Ensenyar Plató vol dir tornar a donar-li un cos –i d'aquesta manera tornar a donar cos a tota la filosofia. Significa negar-nos a fer-lo anar errant entre nosaltres, escudat en la pseudofigura del filòsof, home estrany i llengut alhora, allunyat per sempre més de la realitat o, més ben dit, de les realitats. Perquè precisament no és gaire segur que aquestes realitats tan immediates –i sobre les quals tenim pressa per actuar– siguin realment el més real i el que més ens importa. Plató idealment ens ho explica: el que és real són les Idees. Fer llegir Plató als alumnes, és fer-los comprendre la necessitat de donar un tomb per les Idees i la paciència que cal per fer-ho. Saber prendre's el temps per habitar –i no pas per 'errar'– durant hores sota el cel de les Idees per poder posar remei quan sigui el moment a allò que ens corre pressa.

Aquesta és la paciència que volem ensenyar quan llegim a classe alguns dels seus diàlegs. Perquè Plató pren cos lentament –i nosaltres amb ell– a través de la nostra lectura i dels interrogants que ens provoca a tots. En els diàlegs socràtics també hi tenim el nostre lloc, avançant en el pensament conforme avança el diàleg. Comprenem millor que sovint el saber no és altra cosa que aparença de saber. I que nosaltres mateixos, que creiem saber, en el fons no sabem. Aleshores arribem –al mateix temps que els alumnes– al moment decisiu: el del saber de la nostra pròpia ignorància. Podem començar a pensar.

Cada vegada, Plató ens mena a aquest inici del pensament. Als meus alumnes i a mi. I a més a més de portar-nos a l'inici del pensament, ens hi mena millor que qualsevol altre, perquè fou el primer a saber la veritat que dóna sentit a la filosofia: que la Idea està en el fonament de tot, en el coneixement i en l'acció. Per dir-ho d'una altra manera, i potser més malament, perquè està massa lluny de Plató com per mostrar la seva posteritat: l'idealista és més realista que el propi realista. O que si hi ha un idealista entre nosaltres és el suposat realista que creu poder enfrontar-se a les realitats 'concretes' –com ell en diu–, sense passar per l'abstracció, real, de les Idees. Un tomb per les Idees que no és ideologia, naturalment, i que suposa paciència i temps lliure; el temps de l'escola pròpiament dita, en que s'aprèn i s'ensenya amb Plató als alumnes que les Idees tenen cos; que les Idees poden canviar el món. Una idea que pot ser, justament, acaronada.

**Nicolas MILLET és professor de filosofia al Lycée Choiseul (Tours- França).
Text publicat al suplement de llibres de Le Monde (24 gener 2008).**